

MEKSİKA PAZAR BİLGİLERİ

T.C.
Ticaret Bakanlığı
Dış Temsilcilikler ve Uluslararası Etkinlikler
Genel Müdürlüğü

İçindekiler

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI	3
2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ	8
3. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER.....	11
4. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER.....	12

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI

A) Dış Ticaret Mevzuatı (İthalat Rejimi, İhracat Rejimi)

Meksika, ürün sınıflandırmasında Harmonize Sistemi kullanmaktadır. Meksika Gümrük Kanunu'nda 2014 yılında yapılan bir değişiklik ile 2015 yılından itibaren gümrük işlemlerinin gümrük komisyoncusu aracılığıyla yapılması zorunluluğu kaldırılmış olmakla birlikte; ön bildirim veya belgelendirme sürecinde yapılan hatalar, para cezası ve mala el koyulması ile sonuçlanabildiğinden bu konuda tecrübeli firmalar ile çalışılması tavsiye edilmektedir.

İthalatta İspanyolca olarak düzenlenmiş bir ticari fatura, konşimento, gerekli ise ek vergilerin ödeneceğine dair garanti belgesi ve gerekli ise ürün güvenliği gibi belgelere ek olarak "pedimento de importacion" istenmektedir.

B) Gümrük Vergileri

Meksika'da spesifik, genel ve karma gümrük vergisi oranları "Genel İthalat Vergisi Kanunu'nda düzenlenmektedir. Genel ithalat vergileri % olarak hesaplanmakta; spesifik oranlar ise ürünün miktarına göre belirlenmektedir. Karma ithalat vergileri, hem ad valorem hem de spesifik oranları kapsamaktadır.

Meksika'nın uyguladığı ithalat prosedürleri, izin vb. işlemler hakkında AB Pazara Giriş Veritabanının "Import Formalities" bölümünden (<http://madb.europa.eu>) ülke adı ve ürün adı/GTİP'i girilerek arama yapılabilir.

C) İç Vergiler ve Oranları

Meksika'da vergi tahsilatından sorumlu ve yetkili kurum Hazine ve Kamu Kredileri Bakanlığı (SHCP) bünyesindeki Vergi İdaresi Hizmeti (*Servicio Administrativo Tributario, SAT*)'dir.

Katma Değer Vergisi (*Impuesto de Valor Agregado, IVA*) %16 oranında uygulanmakta olup, yurt içi satış işlemleri için ödenmesi zorunludur. Bazı ürünlerin ve hizmetlerin ihracatından, süt-buğday-et ve mısır gibi temel gıdalar, ilaçlar, tarımsal mal ve hizmetlerden ve amortisman tabi olmayan gayrimenkul yatırım fonlarından KDV alınmamaktadır. Vergi beyanı aylık ve yıllık bazda yapılmaktadır. Ülke sınırları içerisinde ticari faaliyetin devamı için gerekli olan mal ve hizmet alımları vergiden düşülebilmektedir. Örneğin, bir firma şirketi için makine satın aldığında ödediği KDV tutarını, vergi yükümlülüğü hesabından KDV iadesi sistemi ile düşülebilmektedir.

Üretim ve Hizmet Özel Vergisi (*Impuesto Especial Sobre Producción y Servicios, IEPS*) benzin-dizel, alkol, bira, tütün ve temel gıda olmayan yüksek kalorili ürünlerinin üretimi, satışı veya ithalatına konulan dolaylı bir vergi olup, telekomünikasyon hizmetleri için de uygulanmaktadır. Anılan vergi miktarı her yıl güncellenmektedir. Mart 2020 itibarıyla vergi oranı temel gıda olmayan yüksek kalorili ürünlerde (tüketici %1, üretici %3), bira hariç alkollü içeceklerde (tüketici %10, üretici %21), aromalı içeceklerde (üretici %4), birada (tüketici %4, üretici %10), pestisitlerde (üretici veya satıcı %1), el yapımı puro ve diğer türün ürünlerinde (üretici %23), genel tütün ürünlerinde (üretici %120), sigara, puro ve diğer oyma tütünlerde %160), telekomünikasyonda %3, benzin, dizel ve fosil olmayan yakıtların satışında ise ortalama litre başına 4.69 Meksika pesosu (yaklaşık 0,25 cent) olarak tahsil edilmektedir.

Gelir Vergisi (*Impuesto Sobre la Renta, ISR*) federal ölçekte alınan bir vergi olmakla birlikte, tüzel ve gerçek kişiler için oranları değişebilmektedir. Tüzel kişilere uygulanan vergi oranı %30 olmakla birlikte her yılın Mart ayında beyan edilmelidir. Tarım, hayvancılık, balıkçılık ve ormancılık alanında faaliyet gösteren şirketlere vergi oranı üzerinden %30 indirim yapılmaktadır. Şirket faaliyetlerine başlamadan önce yapılan masraflar düzeltme katsayıları uygulandıktan sonra %10 oranında vergiden düşülebilmektedir. Hayır amaçlı bağışlar vergiden düşülebilmekle birlikte, bir önceki yılın vergilenebilir gelirinin %7'si üst limittir. Ar-Ge yatırımları için vergi üzerinden %30 oranında kredi sağlanmakta, vergiden düşülebilir olması için yatırımın teknik destek, teknoloji transferi ve telif haklarına harcanmış olması gerekmektedir.

Gelir vergisinin gerçek kişiler tarafından her yılın Nisan ayında beyan edilmesi gerekmele birlikte, vergi oranı Ocak ayında düşük miktardan başlamakta ve aylar bazında artarak yılın son ayında en yüksek orana ulaşmaktadır. Bu bağlamda elde edilen gelir sabit olsa dahi vergi diliminin değişmesi sebebi ile ödenen vergi yüzdesi artmaktadır. 2020 yıllık ortalamada alt limit gelir vergisi oranı 0.1 ile 6.942 Meksika pesosu arasında (yaklaşık 365 ABD doları) %1,92 iken, üst limit gelir vergisi oranı 3.498.600 Meksika pesosu ve üzerine (yaklaşık 184.137 ABD doları) %35 olarak belirlenmiştir.

Hesaba Nakit Yatırma Vergisi (*Impuesto Sobre Depósitos en Efectivo*) bir gelir verisi türü olmakla birlikte banka hesaplarına 15.000 Meksika pesosu (yaklaşık 790 ABD doları) ve üzerinde para yatırılması durumunda yıllık gelir bildiriminde beyan edilmesi gerekmektedir. Gümrük İşlem Ücreti (*Derecho de Trámite Aduanero, DTA*) gümrük işlemlerinin yapılması ve belgelerin işlenmesi karşılığında alınan ücrettir. Ocak 2020 itibarıyla ithalat işlemleri 341 Meksika pesosu (yaklaşık 18 ABD doları), onay işlemleri 328 Meksika pesosu (yaklaşık 17,3 dolar), ihracat işlemleri 342 Meksika pesosu (yaklaşık 18 dolar), Büyükelçilik işlemleri 334 Meksika pesosu (yaklaşık 17,6 ABD doları), altın işlemleri 3.614 Meksika pesosu (yaklaşık 190 dolar) ve Resmî Gazete'de ilan edilmiş telafi edici vergiye tabi ürünlerin gümrük işlemleri 4.689 Meksika pesosu (yaklaşık 247 dolar) ücrete tabidir. Söz konusu ücretler yıllık olarak güncellenmektedir.

Depolama bedeli (*Derecho de Almacenaje*) Federal Haklar Kanunu (*Ley Federal de Derechos*)'nun 41'inci maddesinde belirtilen sürelerin sona ermesinden sonra, malların gümrük antreposunda bırakılması durumunda ödenmesi gereken ücrettir. Gümrük antrepolarında malların günlük depolama bedelleri Federal Haklar Kanunu'nun 42'nci maddesi ile her 500 kilogram başına ilk 15 gün boyunca günlük 12,80 Meksika pesosu (yaklaşık 67 cent), devam eden bir ay boyunca günlük 24,94 Meksika pesosu (yaklaşık 1,31 dolar) ve sonrasında günlük 40,42 Meksika pesosu (yaklaşık 2,12 dolar) olarak belirlenmiştir. Boyutu 5 metreküp üzerinde olan malzemeler, kasada veya gözaltında korunması gereken ürünler, tehlikeli maddeler, soğuk hava deposunda saklanması gereken ürünler ile canlı hayvanlar için, anılan günlük ücretlerin iki katı talep edilmektedir.

D) Ürün Standartları ile ilgili Uygulamalar

Meksika Ekonomi Bakanlığı Standartlar Genel Müdürlüğü (Dirección General de Normas) ürün standartları ve ilgili uygulamalardan sorumlu birimdir. Bakanlık yetkisi Federal Metroloji ve Standardizasyon Kanunu (*Ley Federal de Metrología y Normalización*)'na dayanmaktadır.

Standartlar Genel Müdürlüğü; Uluslararası Standartlar Teşkilâtı (ISO), “Codex Alimentarius”, Pan Amerikan Standartları Komisyonu (COPANT) ve Uluslararası Elektroteknik Komisyonu (IEC) ile eşgüdümlü çalışmaktadır.

Standartlar zorunlu, tercihe bağlı ve referans standartlar olmak üzere üçe ayrılmaktadır:

- Meksika Resmi Standartları (Normas Oficiales Mexicanas, NOMs): Etiketleme gibi standartları belirleyen teknik düzenlemeler olup, resmi kurumlar veya bakanlıklar tarafından ilan edilir. NOM olarak adlandırılan standartlara uyulması zorunludur. Herhangi bir kişi ve kurum, ilgili komiteye yeni standart oluşturulması veya mevcut standartta değişiklik yapılmasını talep edebilmektedir.
- Meksika Standartları (Normas Mexicanas, NMXs): NMX olarak adlandırılan NMX standartları, akredite ulusal standartları düzenleyen kuruluşlar tarafından yayınlanan ve uyulması zorunlu olmayan standartlardır. Söz konusu standartlara uyumluluk, yalnızca spesifik bir ürünün uygunluğu şart koşulduğu durumlarda, Meksika Resmi Standardı içerisinde NMX uyumluluğu istenildiğinde ve devlet alımlarında belirtildiğinde zorunludur.
- Referans Standartlar (Normas de Referencia) Kamu İhale Kanunu’nun 67’nci maddesi uyarınca mevcut Meksika Standartları veya Uluslararası Standartlar, ihale gerekliliklerini karşılayamadığında kamu kurumlarının oluşturduğu standartlardır.

Meksika Standartları Sınıflandırma Tablosu

Sektör	Kod
Tekstil Sektörü	A
Çevresel Koruma	AA
Görsel Sanatlar	AG
Çelik Ürünleri	B
Metal Panjur, Kepenk ve Çubuklar	BA
Tıbbi, Hastane ve Laboratuvar Ürünleri ve Ekipmanları	BB
İnşaat Malzemeleri	C
Kalite Sistemleri	CC
Kontrol, Ölçüm ve İstatistik Cihazları	CH
E-ticaret	COE
Taşıtlar (Parçaları dahil)	D
Otomotiv Çilingir Hizmetleri	DA
Ozalit ve Fotokopi	DD
Teknik Çizim	DT
Plastik ve Türevleri	E
Uygunluk Değerlendirmesi	EC
Konteyner ve Ambalaj Ürünleri	EE
Elektronik Veri Değişimi	EDI
Güneş Enerjisi	ES
Gıda Ürünleri	F
İnsan Kullanımı İçin Sanayileşmemiş Gıda Ürünleri	FF

Eczacılıkla İlgili Ürünler	G
Vinçler ve Kaldırma Cihazları	GR
Teknoloji Yönetimi	GT
Metal İşleme, Kaynak ve Metal Kaplama Ürünleri	H
Elektronik Ürünler	I
Elektrik Endüstrisi	J
Kimyasal Ürünler	K
Petrol Arıtma, Damıtma ve Arama Ürünleri	L
Son Kullanıcı Kimyasalları	M
Ofisler ve Okullar için Ekipman ve Malzemeler	N
Sanayi ve Tarımda Genel Kullanım İçin Ekipmanlar	O
Cam Endüstrisi	P
Optikte Kullanılan Öğeler	PA
El Sanatları ve Çömlekçilik	PP
Ev Kullanımı için Ürün ve Ekipmanlar	Q
Çeşitli Endüstriler	R
Güvenlik	S
Çevre Yönetim Sistemleri	SAA
Endüstriyel Hijyen	SS
İş Yönetim Sistemlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği	SAST
Kauçuk Ürünleri	T
Turizm	TT
Boya, Vernik ve Cilalar	U
Alkollü İçecekler	V
Demir Dışı Metal Ürünler	W
Oyuncaklar	WW
LPG ve Doğal Gaz Kullanımı İçin Ekipmanlar	X
Tarım Sanayi	Y
Temel Standartlar ve Semboller	Z

Kaynak: Meksika Ekonomi Bakanlığı (<http://www.economia-noms.gob.mx/>)

E) Test Etme, Muayene ve Belgelendirme

Ülke genelinde tüm ürün, süreç, yöntem, kurulum, hizmet ve faaliyetlerin geçerli NOM'lara uygun olması gerekmektedir. Federal Metroloji ve Standardizasyon Kanunu özel kuruluşların uygunluk değerlendirme işlevini görsel doğrulama, örnekleme, ölçüm, laboratuvar testi veya belgesel inceleme yoluyla gerçekleştirmesine olanak tanımıştır. Meksika Resmi Standartlarına uygunluk belgesi gümrük noktalarında ithalat belgelerine eklenmelidir.

Uygunluk Değerlendirmesi aracı kurumları faaliyetlerine ve işlevlerine göre dörde ayrılmaktadır:

1. Sertifikasyon Kuruluşları
2. Test Laboratuvarları
3. Kalibrasyon Laboratuvarları
4. Doğrulama Birimleri

Resmi Meksika Standartlarına uygunluk değerlendirmesi yapmaya yetkili aracı kurumlar Meksika Ekonomi Bakanlığı tarafından akredite ve onaylanmış olmalıdır. Meksika Ekonomi Bakanlığı izni ile ürün sertifikasyonu akredite yetkisi verilen aracı kurum olan Meksika Akreditasyon Kurumu (Entidad Mexicana de Acreditación, EMA), çeşitli kuruluşlara farklı alanlardaki uyumluluğu belgelendirme yetkisi verebilmektedir.

Akredite Sertifikasyon Kuruluşları liste ile sınırlı olmamakla birlikte aşığıda bazılarına yer verilmektedir:

- Standardizasyon ve Sertifikasyon Derneęi (Asociación de Normalización y Certificación, ANCE) (Elektrik sektörü NOM'ları için ürün belgelendirme kuruluşu)
- Sertifikalı Meksika Kalitesi (Calidad Mexicana Certificada, A.C., CALMECAC)
- Ulusal Plastik Kalite Merkezi (Centro Nacional Para la Calidad del Plástico)
- Tekila Düzenleme Kurulu (Consejo Regulador del Tequila)
- Meksika Standardizasyon ve Sertifikasyon Enstitüsü (Instituto Mexicano de Normalización y Certificación, A.C., IMNC)
- Ulusal Tekstil Standardizasyon Enstitüsü (Instituto Nacional de Normalización Textil, A.C., INNTEX)
- Meksika Standardizasyon ve Sertifikasyon Topluluęu (Sociedad Mexicana de Normalización y Certificación, S.C., NORMEX)
- Elektronik Standardizasyon ve Sertifikasyonu (Normalización y Certificación Electrónica, NYCE)
- İnşaat ve Yapı Standardizasyonu ve Sertifikasyonu Organizasyonu (Organismo de Normalización y Certificación de la Construcción y Edificación)
- "L de Mexico—Underwriters Laboratories de Mexico, S.A. de C.V." (Elektrikli ve elektronik cihazlar için ürün sertifikasyon kuruluşu)
- "Intertek" (Elektrikli ve elektronik cihazlar için ürün sertifikasyon kuruluşu)

Meksika resmi standartlarında güncelleme ve değişiklikler söz konusu olabileceğinden, "<http://asinom.stps.gob.mx:8145>" internet adresinden kontrol edilmesinde fayda görölmektedir.

F) Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme

Meksika'da etiketleme gereklilikleri oldukça karmaşık olup, yurt içinde perakende satışı yönelik tüm ürünlerin ithalattan önce İspanyolca olarak etiketlenmesi ve ticari ve/veya sıhhi teknik düzenlemelere (*Normas Oficiales Mexicanas- NOM*) uyulması gerekmektedir. Anılan prosedürler ise ilave zaman ve maliyet yaratmaktadır.

Söz konusu düzenlemelerden en fazla etkilenen sektörler tekstil ürünleri ve seramik karolardır. Tekstil ürünlerinin etiketlerinde beden, marka, üreticinin adı ve ithalatçının bilgilerinin belirtilmesi; seramik karolarda ise sevkiyat başına değil, her paket için ithalatçının vergi numarasını da içeren bilgiler ile etiketleme yapılması gerekmektedir.

G) Teknik Engeller

Meksika'ya taze sebze ve meyve ithalatında soğuk işlem, gönderim öncesi denetleme, ön onay gibi zorlu idari prosedürler ve ithalat protokolleri gibi tarife dışı engeller bulunmaktadır. Anılan tedbirler Serbest Ticaret Anlaşması bulunan Avrupa Birliği ülkelerinden dahi meyve ihracatına engel olmaktadır.

Narenciye, elma, armut, kivi ve şeftali için karantina zararlıları ile mücadele önlemleri listesi oldukça katıdır. Ayrıca ithalat öncesi Meksikalı denetmenler tarafından yapılacak yerinde inceleme ve ön onay talep edilmektedir. Denetim maliyetleri ihracatçı tarafından ödenmektedir. Meksika'nın sabit bir haşere karantina listesi bulunmamaktadır. Bu sebeple bir ürünün Meksika'ya girişine izin verilebilmesi için özel bir sürece tabi tutulması gerekmektedir. İlaç ve tarım kimyasallarının pazarlama süreci üç aşamalı ve birkaç muhatap kurumu içermekte olup, izin ve onaylar fazla ve uzun sürmektedir.

Meksika tarafından dış ticarete uygulanmakta olan teknik engeller hakkında bilgiye www.teknikengel.gov.tr sitesinden erişilebilmektedir.

Ticarette Teknik Engeller web sitesi, kullanıcıların teknik engeller alanında yararlanacağı ve etkin olarak kullanacağı temel bir platform olarak yapılandırılmıştır. Bu çerçevede, söz konusu siteden ülkeler itibarıyla ticarete teknik engeller uygulamaları hakkında bilgi sahibi olunabilmekte, ülkelerin mevzuat ve uygulamaları hakkında Bakanlığımızdan bilgi talep edilebilmekte ve ihracatta karşılaşılan teknik engeller interaktif olarak Bakanlığımıza bildirilebilmektedir. Söz konusu siteye ücretsiz olarak üye olunabilmektedir. Sitenin üyelerine ilgilendikleri ülke ve ürün gruplarına ilişkin düzenlemeler günlük olarak e-posta ile gönderilmektedir.

2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ

A) Dağıtım Kanalları

Meksika'da yerel bir distribütör ile çalışmak, ürünlerin her zaman stokta ve hazır olması gerektiği durumlarda uygundur. Satış acentesi/temsilcisi ise, daha küçük ve uzak bölgelere ulaşmak bakımından etkili bir yöntemdir. Uygun acente veya distribütörün belirlenmesi, zaman ve çaba gerektiren bir süreçtir. Eğer ürün ilk kez pazara sunuluyorsa ya da yoğun rekabet söz konusu ise; reklam ve diğer tanıtım yöntemlerinin hangisinin kullanılacağı temsilci ile detaylı şekilde görüşülmelidir. Pazardaki acente veya distribütörün her yıl düzenli olarak ziyaret edilmesi ve gerektiğinde ürünlerle ilgili kendilerine eğitim verilmesi önemlidir.

Distribütörlük sözleşmelerini uluslararası temayüllere uygun şekilde düzenlemek, piyasayı iyi tanımak, pazarda tekel olup olmadığını bilmek büyük önem arz etmektedir. Acenteler ile fiyat ve satış promosyonları gibi hususlarda tam bir anlaşma sağlamak gereklidir.

B) Tüketici Tercihleri

130 milyonluk nüfusun artan tüketim harcamaları, giderek genişleyen orta sınıf, NAFTA kapsamında geniş bir hinterlanda sahip olması, Meksika pazarını cazip kılmakla birlikte önemli bir rekabeti de beraberinde getirmektedir.

Çalışan kadın nüfusunun artması (çalışan nüfusun %35'i kadınlardan oluşmaktadır) özellikle kentlerde paketlenmiş dondurulmuş gıdaların, tüketime hazır ve uzun ömürlü gıdaların, işlenmiş gıda ürünlerinin tüketimini ve paket servislerin kullanımını artırmıştır. Kadınların daha ileri yaşlarda ve daha az sayıda çocuk yapma eğilimleri, gelir artışıyla birlikte dayanıklı ev eşyaları, teknolojik ürünler, kozmetik, kişisel bakım ürünleri, hazır giyim, sağlık, eğitim ve tatil paketleri gibi kalemlerde tüketimlerini artırmıştır. Ayrıca daha fazla sayıda kişi, çevreye duyarlı ve sosyal sorumluluk sahibi firmaları tercih etmektedir.

15 yaş ve üstü nüfusta görülen obezite açısından %30 oran ile dünyada ABD'nin ardından 2. sırada (OECD) yer alan Meksika, kalori/şeker/yağ içeriği yüksek olan hazır gıdaların da büyük bir tüketicisidir. Tüketim potansiyeli yüksek genç yetişkinlerin gıda tüketimindeki payı artmaktadır.

Obeziteye bağlı kalp krizi ve mide rahatsızlıkları da giderek artmaktadır. Yüksek gelir grupları bu risklere karşı daha sağlıklı ve bilinçli beslenme eğiliminde ise de, obezite her gelir grubundan insanı etkilemektedir. Artan sağlıklı yaşam kaygıları beyaz et, az yağlı ve az kalorili gıda ürünlerinin tüketimini artırmıştır. Yüksek gelir grupları arasında somon füme, özel çaylar, reçel ve bisküvi tüketimi artmaktadır. Hükümet, taze besinlerin tüketimini ve düzenli fiziksel aktiviteyi yaygınlaştırmaya çalışmaktadır. Örneğin okullarda sağlıksız gıdaların satışı yasaklanmış olup, ilkokullarda her gün yarım saat fiziksel aktivite zorunlu hale getirilmiştir.

C) Kamu İhaleleri

Meksika Hükümeti, önemli altyapı ve inşaat işlerini yürütmek için büyük miktarda hammadde, onarım parçaları, nihai ürün ve hizmet satın almaktadır. Ayrıca kamu hizmetlerinin sağlanabilmesi için devlet hastaneleri, savunma sanayi, polis, araştırma süreçleri, uluslararası ilişkiler gibi alanlarda da kamu ihalelerine ihtiyaç duyulabilmektedir.

Geleneksel olarak, en büyük tedarik bütçesine sahip kuruluş ve işletmeler aşağıda belirtilmiştir:

- İletişim ve Ulaştırma Bakanlığı (*Secretaría de Comunicaciones y Transportes – SCT*),
- Milli Eğitim Bakanlığı (*Secretaría de Educación Pública – SEP*)
- Maliye ve Kamu Kredileri Bakanlığı – (*Secretaría de Hacienda y Crédito Público – SEP*)
- Sağlık Bakanlığı (*Secretaría de Salud*)
- Kamu Güvenliği Bakanlığı (*Secretaría de Seguridad Pública – SSP*)
- Milli Savunma Bakanlığı (*Secretaría de Defensa Nacional – SEDENA*)
- Deniz Kuvvetleri Bakanlığı (*Secretaría de Marina – SEMAR*)
- Meksika Ulusal Petrol Şirketi (*Petróleos Mexicanos – PEMEX*)
- Federal Elektrik Komisyonu (*Comisión Federal de Electricidad – CFE*)
- Meksika Sosyal Güvenlik Kurumu (*Instituto Mexicano del Seguro Social – IMSS*)
- Kamu Çalışanları Güvenlik ve Sosyal Hizmetler Kurumu (*Instituto de Seguridad y Servicios Sociales de los Trabajadores del Estado – ISSSTE*)
- Ulusal Turizm Tanıtma Fonu (*Fondo Nacional de Fomento al Turismo, FONATUR*)

Meksika'da kamu ihaleleri Meksika Anayasası'nın 134'üncü maddesi, Kamu İhale Yasası (*Ley de Adquisiciones, Arrendamientos y Servicios Del Sector Público- LAASSP*) ve Bayındırlık Yasası (*Ley de Obras Públicas - LOPSRM*) ile belirlenmektedir.

Kamu İdaresi Bakanlığı (*Secretaría de la Función Pública- SFP*) ihale sürecinin yasallığı ve genel itirazlar ile ilgili süreçleri yönetmek, ihale ve sözleşme kurallarını belirlemek, gözlemek ve uygulamaktan sorumludur. Sektör bazında diğer bakanlıklar ve kurumlar da süreç içerisinde yer alabilmektedir.

Kamu ihaleleri "*CompraNet*" (<https://compranet.hacienda.gob.mx/web/login.html>) sistemi üzerinden duyurulmaktadır. Ayrıca "*Mexico Projects Hub*" (<https://www.proyectosmexico.gob.mx/en/home/>) internet adresi üzerinden yeni projeler hakkında bilgiye ulaşılması mümkündür.

Hükümet yıllık tedarik bütçesini belirleyerek gerekli bilgileri CompraNet'teki Yıllık Tedarik Programına (APP) girmekte; yasal düzenlemelere tabi ürünler için ilgili standartları göz önünde bulundurmakta; kısa, orta ve uzun vadeli hedefleri belirtmektedir. İhaleye hazırlanmadan önce, tedarik kurumu piyasa fiyatları ve şartnameleri belirlemek için kapsamlı bir pazar araştırması yapmalıdır. Kurumların kullanabileceği 3 tür tedarik prosedürü bulunmakta olup bunlar; kamu ihalesi, kısıtlı davet ve doğrudan alımdır.

Şirketler, Meksika Hükümeti ile ihale sözleşmesi yapmak için aşağıdakileri aşamaları tamamlamalıdır:

- CompraNet sayfasına giriş > "Şirketinizi Kaydedin" > Hüküm ve koşulların gözden geçirilmesi
- Yabancı Şirket sekmesi (*Extranjera Incorporar*) > İlgili alana tüm veri ve belgelerin girilmesi.
- Kamu İdaresi Bakanlığında alınmış dijital sertifikanın işlenmesi için gerekli dosyanın eklenmesi > Formun tüm kayıt bilgileriyle birlikte gönderilmesi > Hesap bilgileri ve dijital sertifika temini için 1-2 iş günü beklenmesi > CompraNet'e erişimin onaylanması.

İhale şartlarının ve taahhütlerin iyi analiz edilmesi gerekmekte olup; ihale şartları kurumlara, ürün-hizmet türüne, miktarına ve bedeline göre değişiklik göstermektedir.

Kamu alımları konusu Meksika Anayasası'nın 134'üncü maddesinde düzenlenmiştir. Ülkedeki eyaletlerin her biri farklı kamu ihale yasalarına sahiptir. 2007 yılı sonrasında Meksika Devleti Kamu İhale Yasası (*Ley de Adquisiciones, Arrendamientos y Servicios Del Sector Público- LAASSP*)'nın tedarik prosedürlerini güncellemiştir.

Mevcut İhale Kanunları ile 3 tür kamu ihalesi öngörülmektedir:

- Ulusal kamu ihaleleri
- Meksika'nın taraf olduğu Serbest Ticaret Anlaşmaları kapsamında yürütülen uluslararası kamu ihaleleri
- Uluslararası açık kamu ihaleleri

İhale kapsamındaki ürünler Meksika'da üretilmeli ve en az %50 yerli içeriğe sahip olmalıdır. Uluslararası ihalelerin açılan tüm ihalelere oranı yalnızca %10'dur. Ancak değeri %30-35 arasında değişmektedir.

Kamu İhale Yasası'nın 28'inci maddesi uyarınca uluslararası açık kamu ihalelerinde sunulan hizmetin, kiralamanın veya ürün fiyatının yerli muadillerine kıyasla %15'e kadar daha ucuz olması şartı aranmaktadır. Anılan Yasa'da uluslararası açık kamu ihalelerinin yapılabilmesi ulusal kamu ihalesine talebin olmaması veya Meksika hükümetinin yabancı kredi ile finanse ettiği sözleşmelerde belirtilmesi şartlarına bağlanmıştır.

3. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER

A) İş Kültürü

Meksika iş kültüründe yüz yüze görüşme ve güven ilişkisi kurulması önemli olduğundan, Meksika pazarına giriş çalışmalarında pazar koşullarının yerinde incelenebilmesi ve Meksikalı şirketler ile gerekli temasların kurulabilmesini teminen firmalarımızca Meksika'ya gelinerek iş görüşmeleri gerçekleştirilmesi, ülkede düzenlenen fuarların ziyaret edilmesi ve ihtisas fuarlarına katılım sağlanması önerilmektedir.

B) Para Kullanımı

Meksika'nın resmi para birimi Meksika Pesosu'dur (Mexican peso, MXN). Döviz bürolarında yüksek miktarda para bozdurulması ve taşınması güvenlik açısından tavsiye edilmemekte olup, havaalanlarındaki döviz ofislerinde para bozdurularak ihtiyacın üzerindeki paranın otellerdeki kasalarda saklanması önerilmektedir.

C) Pasaport ve Ülkeye Geçici Giriş Vizesi uygulaması

D) Resmi Tatiller ve Mesai Saatleri

Meksika'da resmi tatil günleri ile ilgili bilgiye T.C. Meksika Büyükelçiliğimizin (<http://meksika.be.mfa.gov.tr/Mission>) internet adresinden ulaşılabilmektedir. Daha detaylı bilgi ise <https://www.unioncdmx.mx/articulo/2019/12/17/infraestructura/calendario-2020-mexico-dias-oficiales-vacaciones-y-semana-santa> adresinden temin edilebilir. Özel şirketler için genel olarak mesai saati Pazartesi-Cuma günleri saat 09:00-18:00-19:00 arasında olup, öğle yemeği molası genellikle 13:00-15:00 saatleri arasında verilmektedir.

E) Yerel Saat

Meksika ile Türkiye arasındaki saat farkı Kasım-Nisan ayları arasında -8 saat (yaz saati uygulaması nedeniyle yılın bazı dönemlerinde -9) saat olup, eyaletlere göre saat farkları mevcuttur. Konu ile ilgili detaylı bilgi <http://www.worldtimezone.com/time-mexico12.php> adresinden edinilebilir.

Meksika Yerel Saat ve Zaman Tablosu

Pasifik Zamanı	GMT -8:00 veya -7:00
Dağ Zamanı	GMT -7:00 veya -6:00
Merkezi Zaman	GMT -6:00 veya -5:00

Kaynak: <https://www.timeanddate.com/time/zone/mexico>

4. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER

A) Şirket Türleri

Meksika’da tüzel kişilik çeşitleri Ticari Organizasyonlar Genel Kanunu (*Ley General de Organizaciones Mercantiles*)’nda düzenlenmiştir. Buna göre, Meksika’da bulunan tüzel kişilik türleri aşağıda belirtilmektedir:

- S.A. de C.V. – Değişken Sermayeli Anonim Şirket (*Sociedad Anónima de Capital Variable*)
- S. de R.L. de C.V. – Değişken Sermayeli Limited Şirket (*Sociedad de Responsabilidad Limitada de Capital Variable*)
- S.A.P.I. – Yatırım Teşvik Şirketi (*Sociedad Anónima Promotora de Inversión*)
- S.A.S. – Basitleştirilmiş Anonim Şirket (*Sociedad por Acciones Simplificada*)
- S.N.C. – Kolektif Şirket (*Sociedad en Nombre Colectivo*)
- S.C.S. – Basit Ortaklı Komandit Şirket (*Sociedad en Comandita Simple*)
- S.C.A. – Çok Hisseli Komandit Şirket (*Sociedad en Comandita por Acciones*)
- S.C. – Kooperatif Şirketi (*Sociedad Cooperativa*)

Yabancı bir şirket, Meksika’da alternatif olarak bir şube (*sucursal*) de açabilir. Şube, vergi yükümlülüğü ve yerel mahkemelere erişim dahil olmak üzere diğer şirketler ile benzer hak ve sorumluluklara sahiptir, ancak Ulusal Dış Yatırım Komisyonu (CNIE)’nin onayı gereklidir.

Meksika Şirket Türleri ve Sermaye Gereklilikleri

İsim	Asgari		Sermaye Temsilcileri	Hissedarların yükümlülükleri	Yasal yönetim şekilleri
	Hissedarlar	Sermaye			
Anonim Şirket - (Sociedad Anónima (S.A.) <i>Anonymous Society</i>)	İki	\$50,000	Hisse Senetleri (Shares)	Sadece kendi hisse senetlerinin ödemesi	Sadece bir yönetici ya da yönetim kurulu, hissedarlar ve olmayanlardan seçilebilir.
Kolektif Şirket - Sociedad en Nombre Colectivo (S.N.C.) <i>Society in Collective Name</i>	Yasal minimum sayı yoktur	Yasal minimum değer yoktur	Hisse Senetleri (Shares)	Hissedarlar sınırsız sorumluluk sahibi ve ortak borç yükümlülükleri vardır.	Bir veya pek çok yönetici hissedarlardan ya da hissedar olmayanlardan seçilebilir.

İsim	Asgari		Sermaye Temsilcileri	Hissedarların yükümlülükleri	Yasal yönetim şekilleri
	Hissedarlar	Sermaye			
Yatırım Teşvik Şirketi - Sociedad Anónima Promotora de Inversión (S.A.P.I) Investment Promotion Corporation	İki	Yasal minimum değer yoktur	Hisse Senetleri (Shares)	Sadece kendi hisse senetlerinin ödemesi	Bir veya pek çok yönetici hissedarlardan ya da hissedar olmayanlardan seçilebilir.
Basit Ortaklı Komandit Şirket - Sociedad en Comandita Simple (S.C.S.) <i>Society in Simple Partnership</i>	Bir veya daha fazla ortak	Yasal minimum değer yoktur	Sosyal Paylar (Partes Sociales <i>Social Portions</i>)	Hissedarların sınırsız sorumlulukları ve ortak borç yükümlülükleri olmalı ve ek olarak, sadece katkıları kadar sorumlulukları olan ortaklara karşı sorumluluk sahibidirler.	Hissedarlar (komanditer ortaklar) şirket yönetimini üstlenemezler.
Limited Şirket - Sociedad de Responsabilidad Limitada (S. de R.L.) <i>Limited Liability Society</i>	50'den fazla ortak olamaz	\$3,000.00	Sosyal Paylar (Partes Sociales <i>Social Portions</i>)	Sadece kendi katkılarının ödemesi	Bir veya daha fazla yönetici, ortak ya da olmayanlardan seçilebilir.
Çok Hisseli Komandit Şirket - Sociedad en Comandita por Acciones (S.C.A.) <i>Society in Partnership by Shares</i>	Bir veya daha fazla ortak	Yasal minimum değer yoktur	Hisse Senetleri (Shares)	Basit ortaklı komandir şirket ile aynıdır.	Basit ortaklı komandir şirket ile aynıdır.

İsim	Asgari		Sermaye Temsilcileri	Hissedarların yükümlülükleri	Yasal yönetim şekilleri
	Hissedarlar	Sermaye			
Kooperatif Şirketi - Sociedad Cooperativa (S.C) <i>Cooperative Society</i>	5 ortak	Ortaklardan katkılar, bağışlar ve şirket kazançları	Şirket faaliyetleri ile (by the operations of the society)	Ortakların sosyal ve ekonomik gelişimlerini sağlayarak kazançları orantılı olarak paylaşmak	Genel Kurul tarafından dizayn edilen, Genel Kurul Yönetim Kurulu, Gözetim Kurulu ve diğer komiteler

Çoğu yasal kuruluş “Değişken Sermaye” (*Capital Variable*) eklemesi yapabilir, dolayısıyla Şirket Kuruluş Belgesini (*Acta Constitutive*) değiştirmeksizin, şirket sermayesini artırıp azaltabilir. Buna ek olarak, Anonim Şirketler (*Sociedad Anónima*), Meksika borsasında yer alacak ise kanunen “*Sociedad Anónima Bursátil*” ismini almalıdır.

Sosyal Kısımları (*Partes Sociales*) bulunan şirketler, ortaklık yapıları bakımından farklıdır. Diğer şirketlerde ortaklar büyük oranda hisselerini serbestçe ticari olarak yönetebilirken, bu tip şirketlerin ortakları ticari olarak kullanabilecekleri değerli kağıtlar almazlar. Eğer ortak hissesini satmak ister ise, diğer ortakların onayını almak zorundadır.

B) Şirket Kurma Prosedürü

Meksika’da şirket kurma ve iş yapma hakkında detaylı bilgi için, Dünya Bankası tarafından hazırlanan “Doing Business Mexico 2020” raporunun (<https://www.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/country/m/mexico/MEX.pdf>) internet adresinden incelenmesi tavsiye edilmektedir.

Şirket Kuruluş Belgeleri Kaydı

Şirket kuruluş belgeleri, Belediyelerdeki “Mal ve Ticaret Resmi Sicili”ne (Registro Público de la Propiedad y el Comercio) kayıt edilmelidir. Maliyetler şirket sermayesi ve her bir belediyeye göre değişiklik göstermektedir. Bu aşamadan sonra prosedürler şirketin içinde bulunduğu sektöre, çalışan sayısına ve faaliyet yerine göre değişiklik göstermektedir.

Meksika Hükümetine ait Dijital İşletme Bilgi Sistemi (Sistema de Información Empresarial Mexicano Digital- SIEM), iş kurulumu için gerekli olan prosedürler konusunda girişimcileri bilgilendirmektedir. Sadece sisteme işin içeriği ve yeri hakkında bilgi girilmesi gerekmektedir.

Bölgesel Etki Yönetmeliği (Dictamen de Impacto Regional)

Bu işlem Belediyenin “İşletme İlgili Merkezi” (Centro de Atención Empresarial) bölümünde gerçekleştirilir. 15 iş günü içerisinde yanıt alınan başvurunun geçerlilik süresi 1 yıl olup, maliyet

her bir belediyeye göre farklılık göstermektedir. Bu prosedüre göre, şirketin tesislerini kuracağı alan 300 metrekarenin üzerinde olduğu takdirde arsa kullanım izni alımı gerekmektedir.

Arsa Kullanım İzinleri (Factibilidades de Uso Específico del Suelo)

Ticaret ve üretim gibi amaçlar ile arsa kullanımı yetkisidir. Söz konusu işlem Belediyenin "işlemler Bölge Müdürlüğü"nde yapılmakta olup, 8-12 iş günü içinde yanıt alınan bu izin süresizdir ve 10 günlük asgari ücret tutarında maliyeti bulunmaktadır.

Çevresel Etki İzni (Autorización de Impacto Ambiental)

Endüstrinin çevresel etkilerini değerlendiren bir prosedürdür. Risk değerlendirmesi, hazırlık raporu ya da çevresel etki çalışması şeklinde olabilmekte ve yetkililer bunlardan hangisinin gerekli olduğuna karar vermektedir. Süresi ve maliyeti değişiklik göstermektedir. Bu izin belediyenin "İşletme İlgi Merkezi"nden temin edilebilir.

Onay (Visto Bueno)

Eyaletten izin almanın gerekli olduğu durumlar hariç, Belediyeden tesislerin onayı gerekmektedir. Belediyenin "İşletme İlgi Merkezi"nden temin edilen ve 8-12 gün arası bir süre içinde yanıt alınabilen başvuru, bir yıl süre ile geçerli olup, ücretsizdir.

Su, Atık Su ve Temizlik İşleri Kuralları (Dictamen de Factibilidad de Servicios de Agua Potable y Saneamiento)

Tesislerde şebeke suyunun bulunup bulunmayacağı, atık suya erişim ve temizlik işleri konularında kuralların kararlaştırılması gereklidir. Eyalet Su Komitesi'nden temin edilebilen başvuruya 15 iş günü içinde yanıt alınabilir. Belge ücretsiz ve süresizdir.

Belediye İzni (Licencia de Funcionamiento Municipal)

Faaliyete geçebilmek için Belediyeden izin gereklidir. Belediyenin "İşletme İlgi Merkezi"nden 8 ila 15 gün içinde alınan belge, 1 yıl süre ile geçerli olup ücret işletme faaliyet alanına göre değişiklik göstermektedir. Bu aşamada şirket faaliyetlerine başlayabilir ancak bu hükmet ile ilgili işlemlerin tamamlandığı anlamına gelmemektedir. Çalışan var ise sosyal güvenlik kayıtlarının da yapılması gerekmektedir.

Çalışan Sosyal Güvenlik Kaydı (Registro Empresarial Ante el IMSS)

Eğer şirkette çalışan var ise, çalışanların sosyal güvenlik haklarından faydalanacağını garanti etmek amacı ile hükümet, şirket kaydının yapılmasını talep eder. Bu kayıt çevrim içi (online) olarak başlatılabilir ve Meksika Sosyal Güvenlik Enstitüsü'nde (Instituto Mexicano del Seguro Social- IMSS) tamamlanır. İşlemin kendisi ücretsiz olup, firmanın çalışanlarına zorunlu haklarının ödenmesini sağlar.

C) Sigorta

Meksika sigorta mevzuatında çoğu ülkede olduğu gibi işletmeler için sigorta türleri zorunlu ve isteğe bağlı olarak ayrılmıştır. Zorunlu sigortalar işletmenin türüne ve faaliyet alanına göre değişmektedir:

- **Sivil Sorumluluk Sigortası (Seguro de Responsabilidad Civil):** Yapılan faaliyette oluşabilecek herhangi bir kamu zararını karşılamaktadır. Temel olarak mesleki faaliyetleri etkilemekle birlikte belirli işler için bu sigortayı zorunlu kılan bir düzenleme olmasa bile, bu tür bir sigortaya ihtiyaç duyulması mümkündür.
- **10 Yıllık Sigorta (Seguro Decenal):** İnşaat sektöründe faaliyet gösteren firmalar için yasal olarak zorunlu bir sigorta türü olup, yeni bir yapıda 10 yıl boyunca oluşabilecek hasar, eksiklik veya üretim hatasının telafi edilebilmesini sağlamaktadır.
- **Araç Sigortası (Seguro Vehicular):** Ticari faaliyetlerde kullanılan araçların hasara karşı garanti altına alınması zorunludur.

Zorunlu olmayan fakat yapılması tavsiye edilen bir sigorta türü ise Çoklu Risk Sigortası (*Seguro de Multirriesgo*)'dır. Söz konusu sigorta ile yangın, su baskını, hırsızlık, doğal afet, elektronik cihazların elektrik akımı dolayısı ile hasar görmesi ve üçüncü şahıslara zararlar kapsamaktadır.

D) Bankacılık Mevzuatı

Meksika'da bankacılık mevzuatı Kredi Kurumları Yasası (*Ley de Instituciones de Crédito*) ile belirlenmiş olup, Maliye ve Kamu Kredileri Bakanlığı (*Secretaría de Hacienda y Crédito Público*, <http://www.shcp.gob.mx/>) ile Ulusal Bankacılık ve Değerler Komisyonu (*Comisión Nacional Bancaria y Valores*, <https://www.gob.mx/cnbv>) tarafından düzenlenmektedir. Bunun yanı sıra Meksika'da bankacılık alanında aşağıda belirtilen kurumlar da farklı yetkilere sahiptir:

- Meksika Merkez Bankası (*Banco de México, BANXICO*) <https://www.banxico.org.mx/>
- Ulusal Finans Hizmetleri Kullanıcılarını Koruma ve Savunma Komisyonu (*Comisión Nacional para la Protección y Defensa de los Usuarios de Servicios Financieros, CONDUSEF*) <https://www.condusef.gob.mx/>
- Ulusal Sigorta ve Finans Komisyonu (*Comisión Nacional de Seguros y Finanzas, CNSF*) <https://www.gob.mx/cnsf>
- Banka Tasarruflarını Koruma Kurumu (*Instituto para la Protección al Ahorro Bancario, IPAB*) <https://www.gob.mx/ipab>
- Ulusal Emeklilik Tasarruf Sistemi Komisyonu (*Comisión Nacional del Sistema de Ahorro para el Retiro, CONSAR*) <http://www.consar.gob.mx/>

Meksika'nın ticari bankaları mevduat hesapları, tüketici kredileri, ticari krediler, kurumsal finansman, yatırım fonları ile döviz ve para piyasası işlemleri gibi hizmetleri sunmaktadır. Sektörde faaliyet gösteren 7 büyük banka (BBVA Bancomer, CitiBanamex, Santander, Banorte, HSBC, Inbursa ve Scotia Bank) toplam mal varlıkları bazında pazar payının %78'ini kontrol etmektedir. Meksika'nın ticari bankacılık sektörü dış rekabete açıktır. Banorte hariç hemen hemen tüm büyük bankalar İspanya, Kanada, ABD ve İngiltere menşeli yabancı şirketlere aittir. Meksika'da bankacılık sektörünü temsil eden Meksika Bankalar Birliği (*Asociación de Bancos de México, ABM, A.C.*) 1928 yılında kurulmuş olup, halihazırda ülkedeki 50 bankacılık kurumunu temsil etmektedir.

Meksika’da 2019 yılı itibarıyla yaklaşık 515 finansal teknoloji (Fintech) firması bulunmakta, anılan firmalar genel anlamda ödeme, yurt dışı işçi dövizleri, borç verme, kurumsal ve kişisel finans yönetimi, kaynak toplama, mevduat yönetimi, sigorta, finansal eğitim ve tasarruf, kredi puanlama ve dolandırıcılığın engellenmesi konularında hizmet vermektedir.

Ülkede 7 adet Kalkınma Bankası bulunmakla birlikte en önemlileri Ulusal Finans (*Nacional Financiera, Nafinsa*) ve Ulusal Dış Ticaret Bankası (*Banco Nacional de Comercio Exterior, Bancomext*)’dır. Anılan kurumlar kredi birlikleri, tasarruf ve borç fonları, leasing ve faktöring gibi diğer kredi kurumları aracılığı ile borç vermektedir.

Banka olmayan Çok Amaçlı Finansal Birlikler (*Sociedades Financieras de Objeto Múltiple, SOFOM*)’e döviz büroları, kredi birlikleri, leasing ve faktöring firmaları ile çok amaçlı finansal kaynak sağlayan kurumlar örnek verilebilmektedir. Banka olmayan kurumlar düzenlenmiş ve düzenlenmemiş olarak ikiye ayrılmaktadır. Anılan kurumlar Ulusal Finans Hizmetleri Kullanıcılarını Koruma ve Savunma Komisyonu (CONDUSEF) ile bilgi paylaşmak ve müşterileri hakkında en az bir kredi bürosuna bilgi vermek zorundadır.

Ulusal Dış Ticaret Bankası (BANCOMEXT) uluslararası ticareti kolaylaştırmak için Meksikalı ithalatçı ve ihracatçı şirketlere veya kamu şirketlerine akreditif mektubu vermektedir.

Akreditif mektubu çeşitleri:

- İthalat / Yurt İçi Akreditif Mektubu (*Carta de crédito de Importación/Doméstica*)
- İhracat Akreditif Mektubu (*Carta de crédito de Exportación*)
- Stand-by Akreditif Mektubu (*Carta de crédito Stand-by*)
- İlk Gereksinim Garantileri (*Garantías a Primer Requerimiento*)

Stand-by akreditif mektubu pazarlık yapılabilir şartlara sahip ticaret, finans veya hizmet şartlarının yerine getirilmemesi durumunda kullanılmaktadır. İlk Gereksinim Garantileri ise şirketlerin ihalelere veya uluslararası kamu ihalelerine katılımını teminen verilmektedir.

E) Vizeler

Meksika makamları tarafından verilen vize türleri ve işlemleri hakkında Meksika Ankara Büyükelçiliği’nden (<https://embamex.sre.gob.mx/turquia/>) bilgi alınması tavsiye edilmektedir.

KAYNAKLAR

- Rankia <https://www.rankia.mx/blog/sat-servicio-administracion-tributaria/3083836-que-ieps-tablas-2020>
- Vergi İdaresi Hizmeti (SAT) http://omawww.sat.gob.mx/aduanas/importando_exportando/guia_importacion/Paginas/contribuciones_que_puedan_causarse_con_importacion.aspx
- Meksika Bankalar Birliği <https://www.abm.org.mx/autoridades-financieras/>
- International Trade Administration <https://www.trade.gov/>
- Meksika Milan Konsolosluğu <https://consulmex.sre.gob.mx/milan/index.php/servicios-consulares/documentacion-a-extranjeros/5>
- Meksika Dış İşleri Bakanlığı <https://www.gob.mx/sre/acciones-y-programas/visas-para-extranjeros-8036>
- Meksika Hükümeti <https://www.gob.mx/se/acciones-y-programas/competitividad-y-normatividad-normalizacion>
- Meksika Ekonomi Bakanlığı <https://www.gob.mx/se/acciones-y-programas/competitividad-y-normatividad-normalizacion>
- Federal Haklar Kanunu http://www.diputados.gob.mx/LeyesBiblio/pdf/107_281219.pdf
- Kamu İhale Yasası http://www.imcine.gob.mx/wp-content/uploads/IMCINE/RECURSOS_MATERIALES/ADQUISICIONES/reglamento_de_ley_de_adq.pdf
- Diputados http://www.diputados.gob.mx/LeyesBiblio/pdf/107_281219.pdf
- Avrupa Komisyonu Pazara Giriş Veri tabanı <https://madb.europa.eu/madb/indexPubli.htm>
- Justia Mexico <https://mexico.justia.com/federales/leyes/ley-general-de-sociedades-mercantiles/capitulo-viii/>
- Sage.com <https://www.sage.com/es-es/blog/los-seguros-para-empresas-cuales-son-obligatorios-y-cuales-convenientes/>
- Sifei <https://www.sifei.com.mx/blog/noticias-sifei-1/post/tienes-idea-de-que-es-el-ieps-87>
- El Contribuyente <https://www.elcontribuyente.mx/2020/01/tablas-isr-2020/#reteperiodicas6>
- Santander Trade <https://santandertrade.com/es/portal/establecerse-extranjero/mexico/fiscalidad>
- Captio <https://www.captio.net/blog/como-deducir-el-iva-de-los-gastos-no-deducibles>
- El Economista <https://www.eleconomista.com.mx/sectorfinanciero/Tenemos-mapeadas-mas-de-500-fintech-en-Mexico-CNBV-20190526-0072.html>
- Tracer <https://www.tracer.mx/blog-legal/empresas/8-beneficios-de-crear-una-sociedad-anonima-promotora-de-inversion-sapi>
- Bancomext <https://www.gob.mx/bancomext/acciones-y-programas/cartas-de-credito-preguntas-frecuentes>